

BIJLAGE 2: Financiële voortgang beheersmaatregelen Jeugd

DEEL 1: Financiële context beheersmaatregelen

Inleiding

Op 11 november 2020 is de raad tijdens een themabijeenkomst meegenomen in de huidige ontwikkelingen rondom de kostenstijging en -beheersing jeugd, evenals in de door het college geselecteerde beheersmaatregelen Jeugd. Het daarna gepubliceerde AEF-onderzoek 'Stelsel in groei. Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg' heeft geleid tot enkele voortschrijdende inzichten, op basis waarvan de beheersmaatregelen Jeugd op enkele accenten zijn bijgesteld. Hierover bent u reeds geïnformeerd met een raadsinformatiebrief (BIJ21-0453/INT21-2946). Conform de motie van 21 april 2021 rapporteren wij u per kwartaal over deze maatregelen, afwisselend inhoudelijk en financieel. Hierbij ontvangt u financiële rapportage tot en met het tweede kwartaal 2021. In deel 2 van deze bijlage zijn alleen de beheersmaatregelen opgenomen waarvoor een nieuwe stand van zaken aan gerealiseerde besparingen beschikbaar is. En in dit eerste deel geven we een duiding van de ontwikkelingen rondom de kostenbeheersing in het algemeen en het traject dat is ingezet om de kostenbeheersing te verbreden. Daarbij gaan we tevens in op een doorontwikkeling van de rapportage naar de (nieuwe) gemeenteraad.

Beheersmaatregelen als gevolg van extra Rijksmiddelen

In 2021 is naar aanleiding van hetzelfde AEF-onderzoek eveneens een eerste aanzet gegeven voor de toekenning van extra middelen aan gemeenten in de algemene uitkering. Met de raadsinformatiebrief van 8 juni jl. (Bij21-0425) bent u hierover reeds geïnformeerd. Vooralsnog zijn deze extra middelen incidenteel toegekend en zal het nieuwe kabinet het mogelijk structureel toekennen van deze middelen moeten bepalen. Bij de toekenning in 2021 is reeds gemeld dat er van de gemeenten verwacht wordt dat zij beheersmaatregelen invoeren. De toegekende middelen over 2021 en 2022 zullen daardoor in de toekomst tot 2028 in ieder geval dalen.

In het landelijk rapport zijn verschillende concrete beheersmaatregelen genoemd. Deels komen deze maatregelen overeen met de door de gemeente vastgestelde maatregelen. Hier moet dan nog wel onderzocht worden of het door het Rijk verwachte besparingspotentieel overeenkomt met de mogelijkheden van de gemeente Dijk en Waard. Deels gaat het hier om nieuwe maatregelen. Een verdere analyse van de mogelijke overlap aan maatregelen danwel extra mogelijke maatregelen wordt in de komende maanden gemaakt. Dit gebeurt in samenhang met de financiële taakstellingen, zoals vastgesteld bij de secundaire begroting.

Doorontwikkeling beheersing kosten jeugd (en WMO)

Hoewel in 2020 en 2021 beheersmaatregelen zijn afgesproken blijven de kosten/tekorten zich ontwikkelen door onder andere corona-effecten, de demografische ontwikkeling en gewijzigde rijksbijdragen. Desondanks vindt het college het van belang om te blijven werken aan kostenbeheersing. Mede gezien de eerdergenoemde verwachtingen van het Rijk over de door gemeenten te nemen maatregelen is het van belang de kostenbeheersing in het sociaal domein breder op te zetten dan alleen de beheersmaatregelen gericht op jeugdzorg.

Toekomstige verantwoording en rapportage

Om bij te dragen aan een betere informatiepositie van de raad, wordt een doorontwikkeld dashboard vanaf 2022 ingezet. Op basis van de ervaringen en kennis van nu stellen wij een nieuwe manier van verantwoording en rapportage voor aan de nieuwe raad. Hierbij willen we o.a. advies geven over de frequentie van informeren en de wijze van rapporteren (inhoudelijk vs. financieel; zie ook raadsinformatie-brief BIJ21-0453). Hierbij is niet alleen aandacht voor de huidige beheersmaatregelen maar ook o.a. voor het behalen van efficiencyvoordelen van regionale maatregelen, aanvulling of verdere selectie van kansrijke beheersmaatregelen en ontwikkeling van de structuur van dienstverlening.

DEEL 2: Stand van zaken financiële besparing beheersmaatregelen Jeugd

In dit deel van de bijlage geven we een update over welke besparingen t/m Q2 2021 zijn gerealiseerd.

Verbeteren inzet Individueel Budget Plafond (IBP)

Gerealiseerde besparing: € 98.000

Toelichting: Zoals toegelicht in de vorige inhoudelijke rapportage bestaat deze beheersmaatregel uit twee onderdelen. Als eerste gaat het om de inhoudelijke werking van het IBP. Het gaat hierbij om het terugbrengen van het aantal verlengingen van IBP's en het weer meer de regie krijgen door de gemeente om zo de best passende zorg te kunnen blijven bieden (zowel inhoudelijk als financieel). Dit is een taak die we met de regio oppakken. Dit proces loopt en de uitkomsten hiervan worden ook meegenomen bij de inkoop voor 2023 en verder die nu in voorbereiding is.

Naast de inhoudelijke toets van IBP's en verlengingen is strakker gestuurd op de administratieve afspraken rondom IBP's voor wat betreft het aanvragen van verlengingen binnen de daarvoor gestelde termijnen (dit proces hangt nauw samen met de maatregelen handhaven administratieprotocol). De verwachting is dat het resultaat van deze beheersmaatregel zal toenemen.

Handhaven administratieprotocol

Gerealiseerde besparing: € 157.000

Toelichting: De handhaving van het administratieprotocol is geïmplementeerd. Er zijn afspraken gemaakt intern en met zorgaanbieders hoe om te gaan met afwijkingen van het administratieprotocol. De controle op en handhaving van het protocol heeft tot een aanzienlijke besparing geleid.

DEEL 3: Stand van zaken overige beheersmaatregelen Jeugd

In dit deel van de bijlage wordt een inhoudelijke update gegeven van de beheersmaatregelen waarvan de financiële effecten nog niet inzichtelijk zijn.

Verbeteren van de informatiepositie

Het verbeteren van de informatiepositie van de gemeente is een basis voor de beheersing van kosten. In het eerste halfjaar van 2021 is vol ingezet op het opzetten van een verbeterd managementinformatie dashboard. Inmiddels is de basis hiervan gereed en kunnen we als organisatie beter sturen en prognosticeren. Bij een doorontwikkeling van de kostenbeheersing maken we gebruik van deze managementinformatie. Bij het informeren van de raad in Q4 over Q3, sluiten we aan op de informatie afkomstig uit het vernieuwde dashboard. Over de wijze waarop dit plaatsvindt, wordt de raad nog nader geïnformeerd.

Recht- en doelmatigheidsonderzoeken

Bij de uitwerking van deze beheersmaatregel is vastgesteld dat verschillende gemeenten in de regio Alkmaar deze maatregel hebben opgenomen voor de beheersing van de kosten. Omdat veel contracten regionaal zijn afgesloten is een regionale uitwerking van deze beheersmaatregel effectiever dan een lokale uitvoering. Momenteel loopt de eerste fase van deze maatregel regionaal, te weten het uitvoeren van de bedrijfsvoeringstoetsen onder zorgaanbieders. En naar verwachting komen de resultaten daarvan in het eerste kwartaal 2022 beschikbaar.

Werkgroep begrenzing wettelijke taken

De maatregel begrenzing wettelijke taken was oorspronkelijk ingevoerd om te kijken welke taken er uitgevoerd worden die bovenwettelijk zijn of voor welke wettelijke taken het uitvoeringsniveau bovenwettelijk is. Hierbij is voor de analyse een splitsing gemaakt. Bij de vraag hoe we om moeten gaan met het wettelijk kader moet een doorkijk gemaakt worden naar de nieuwe gemeente Dijk en Waard. Het gaat dan niet alleen om deze analyse, maar ook om het harmoniseren van het beleid en gemeentelijke voorschriften. Dergelijke harmonisaties zullen door de nieuwe raad vastgesteld dienen te worden. Naast de bredere harmonisatievraag is een

analyse uitgevoerd op welke onderdelen er binnen het huidige kader kostenbeheersing mogelijk is (ter uitwerking van het raadsbesluit voor de secundaire begroting op 20 april 2021; aanscherpen van het beleid sociaal domein). Deze analyse wordt in het laatste kwartaal van 2021 verder uitgewerkt en is gericht op besparingen voor 2022 en verder.

Versterken van de eerstelijnszorg (huisartsen)

Nagenoeg alle huisartsen in Langedijk en Heerhugowaard beschikken inmiddels over de inzet van een Praktijkondersteuner-GGZ Jeugd, ingezet door Vicino NHN. Deze worden bekostigd door de zorgverzekeraar (VGZ). Daarnaast voeren we gesprekken met een delegatie van de huisartsen over de verdere samenwerking. Hier komt de meerwaarde van een laagdrempelige inzet van tweedelijns zorg (GZ-psycholoog) en nuldelijnszorg (bv. welzijn op recept voor jeugd, jeugd- en jongerenwerk) uit naar voren, waar ook elders in het land goede resultaten mee worden behaald.

Drie doorontwikkelingen (in-, door- en uitstroom)

In de eerste verkenning op instroom staat de aansluiting met de basisvoorzieningen (onderwijs en opvang) centraal. Momenteel wordt gewerkt aan de uitwerking van de financiële businesscase van deze verkenning. De verkenning op uitstroom is gestart in het derde kwartaal 2021 en vindt plaats in samenwerking met het ministerie van VWS. De verkenning op doorstroom start in het nieuwe jaar.